

10 PINTURES UNIVERSALS A BARCELONA

Juny 2014

10 PINTURAS UNIVERSALES EN BARCELONA

Junio 2014

10 UNIVERSAL PAINTINGS IN BARCELONA

June 2014

Capital de la Cultura Catalana
Bureau Internacional de Capitals Culturals
Ronda Universitat, 7 08007 Barcelona
☎ +34-934123294 Fax +34-934126871
✉ info@ccc.cat www.ccc.cat

Twitter: @culturacatalana

Facebook: capitalculturacatalana

CATALUNYA Elegeix "10 Pintures Universals a Barcelona"

Un total de 5.842 ciutadans, des de 447 municipis diferents, han votat per elegir "10 pintures universals a Barcelona", una iniciativa de l'organització Capital de la Cultura Catalana amb motiu de la capitalitat cultural Barcelona 2014.

La campanya té com a objectius promocionar el patrimoni pictòric de Barcelona en l'àmbit nacional i internacional.

S'entén per "10 pintures universals a Barcelona" aquelles ubicades en el terme municipal de la ciutat de Barcelona. Tant les que han estat realitzades a Barcelona com aquelles altres que, per circumstàncies de la història, tot i no haver estat pintades a Barcelona, estan de manera permanent a la ciutat de Barcelona, en museus, edificis oficials, esglésies, etc.

Un total de 75 obres, ubicades en 15 espais diferents de la ciutat, han estat candidates a convertir-se en una de les "10 pintures universals a Barcelona". Les obres, elegides per votació ciutadana, són les següents:

- 1• **Absis de Sant Climent de Taüll**, del Mestre de Taüll (cap a 1123)
- 2• **Ramon Casas i Pere Romeu en un tàndem**, de Ramon Casas (1897)
- 3• **La Vicaria**, de Marià Fortuny (1870)
- 4• **La nena obrera**, de Joan Planella (1882)
- 5• **Pintures murals del Saló de Cròniques de l'Ajuntament de Barcelona**, de Josep Maria Sert (1929)
- 6• **Las Meninas**, de Picasso (1957)
- 7• **Les quatre grans cròniques**, d'Antoni Tàpies (1990)
- 8• **L'Estel Matinal**, de Joan Miró (1940)
- 9• **La Catedral dels pobres**, de Joaquim Mir (1898)
- 10• **Retaule del Conestable**, de Jaume Huguet (1464)

Candidatures a pintura universal a Barcelona

(a l'interior dels cercles està indicat el nombre d'obres candidates)

Espais de la ciutat de Barcelona on es troben les 75 obres candidates

1· ABSIS DE SANT CLIMENT DE TAÜLL, DEL MESTRE DE TAÜLL (CAP A 1123)

Aquesta és una de les obres mestres del romànic europeu. La seva genialitat resideix en la combinació d'elements de diverses fonts bíbliques per presentar-nos el Crist de l'Apocalipsi, a la fi dels temps. Aquest apareix des del fons i provoca un moviment centrífug de la composició, en la qual domina el sentit ornamental dels perfils i l'habilitat en l'ús del color per donar volums.

Per la seva excepcionalitat i força pictòrica, l'obra del Mestre de Taüll s'ha projectat a la modernitat i ha fascinat artistes de les avantguardes del segle XX.

**"ABSIS DE SANT CLIMENT DE TAÜLL"
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

2· RAMON CASAS I PERE ROMEU EN UN TÀNDEM, DE RAMON CASAS (1897)

Pintura singular i emblemàtica del modernisme català. Representa el mateix Ramon Casas i Pere Romeu, bàrman de la famosa cerveseria Els Quatre Gats, que pedalegen en un tàndem amb la silueta de Barcelona al fons. La tela decorava l'esmentada cerveseria, que esdevingué lloc de trobada dels artistes i intel·lectuals que havien impulsat el moviment, així com dels de la generació més jove, com ara Picasso, Mir o Nonell.

La finalitat decorativa d'aquesta pintura, el seu to humorístic i l'estil acosten «el tàndem» a la tècnica del cartell, gènere en el qual Ramon Casas havia adquirit un gran prestigi. L'any 1900 es va substituir la tela per una altra que representava els mateixos personatges en cotxe.

**"RAMON CASAS I PERE ROMEU EN UN TÀNDEM"
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

3· LA VICARIA, DE MARIÀ FORTUNY (1870)

Marià Fortuny va ser l'artista de l'Estat espanyol més important de la seva època, després de Goya, i va gaudir en vida de reconeixement internacional. Fortuny es va fer especialment famós per les seves pintures de gènere preciosista –l'anomenada «pintura de casaques»– fetes amb una habilitat tècnica prodigiosa, pròpia d'un virtuos, que representen temes ambientats en el segle XVIII.

L'escena representada a «La vicaria» és la signatura d'un contracte de matrimoni, en la qual Fortuny incorpora elements que mostren la seva enorme cultura i la seva fascinació i admiració per Goya. «La vicaria» tingué un gran èxit a París, on Fortuny es convertí en un dels artistes més cobejats pels col·leccionistes americans d'aleshores.

**"LA VICARIA"
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

4· LA NENA OBRERA, DE JOAN PLANELLA (1882)

La nena obrera és una obra que ha esdevingut emblemàtica dins el corrent artístic del realisme social del segle XIX. La pintura presenta amb molt detall una nena treballant en un teler i esdevé una imatge selecta del treball infantil femení en la indústria tèxtil, sector predominant en la primera industrialització de Catalunya.

Aquesta obra és una segona versió que, sobre el mateix tema, va realitzar Joan Planella i va ser premiada amb la tercera medalla a l'Exposició Nacional de Belles Arts de 1884 i va figurar a l'Exposició Universal de Barcelona de 1888 amb un gran èxit.

**“LA NENA OBRERA”
ES TROBA AL
MUSEU D’HISTÒRIA DE CATALUNYA**

5. PINTURES MURALS DEL SALÓ DE CRÒNIQUES DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, DE JOSEP MARIA SERT (1929)

Conjunt format per dotze escenes de la història dels almogàvers a Orient a través de les cròniques de Ramon Muntaner i Bernat Desclot. Fou un encàrrec de l'Ajuntament arran de la reforma iniciada per a la celebració de l'Exposició Internacional del 1929.

L'arxiver en cap Agustí Duran i Sanpere fou designat per ajudar Sert en l'elecció dels fets a narrar. El mateix Sert va dissenyar tots els aspectes complementaris del saló de Cròniques com el terra i els sòcols, la il·luminació, etc.

Antonio Lajusticia/Ajuntament de Barcelona

**"LES PINTURES MURALS DEL SALÓ DE CRÒNIQUES"
ESTAN A
L'AJUNTAMENT DE BARCELONA**

6. LAS MENINAS, DE PICASSO (1957)

"Las Meninas" és una sèrie de 58 quadres que Pablo Picasso va pintar el 1957 realitzant una anàlisi exhaustiva, reinterpretant i recreant diverses vegades Las Meninas de Diego Velázquez. La *suite* es conserva íntegrament al Museu Picasso de Barcelona, essent l'única sèrie completa de l'artista que perdura junta. Es tracta d'un estudi d'obra molt extens, que consta de 45 interpretacions de l'obra, 9 escenes d'un colomer, 3 paisatges i 1 retrat de Jacqueline.

El mateix Picasso entenia tota aquesta sèrie com un conjunt i com a tal la va donar al museu barceloní el maig de 1968, en memòria de Jaume Sabartés, mort el mateix any.

**"LAS MENINAS DE PICASSO"
ES TROBA AL
MUSEU PICASSO DE BARCELONA**

7. LES QUATRE CRÒNIQUES, D'ANTONI TÀPIES (1990)

La pintura mural que Antoni Tàpies va realitzar a partir de les cròniques de Jaume I, Bernat Desclot, Ramon Muntaner i Pere el Cerimoniós està emplaçada a la Sala Tarradellas del Palau de la Generalitat de Catalunya. Rememora i actualitza un passat pròsper de la història de Catalunya amb un llenguatge particular i uns materials aliens a la pràctica artística tradicional.

Amb unes dimensions de dos metres i mig d'alçada per sis de llarg, l'obra presideix les reunions del Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, l'òrgan de govern de la primera institució catalana.

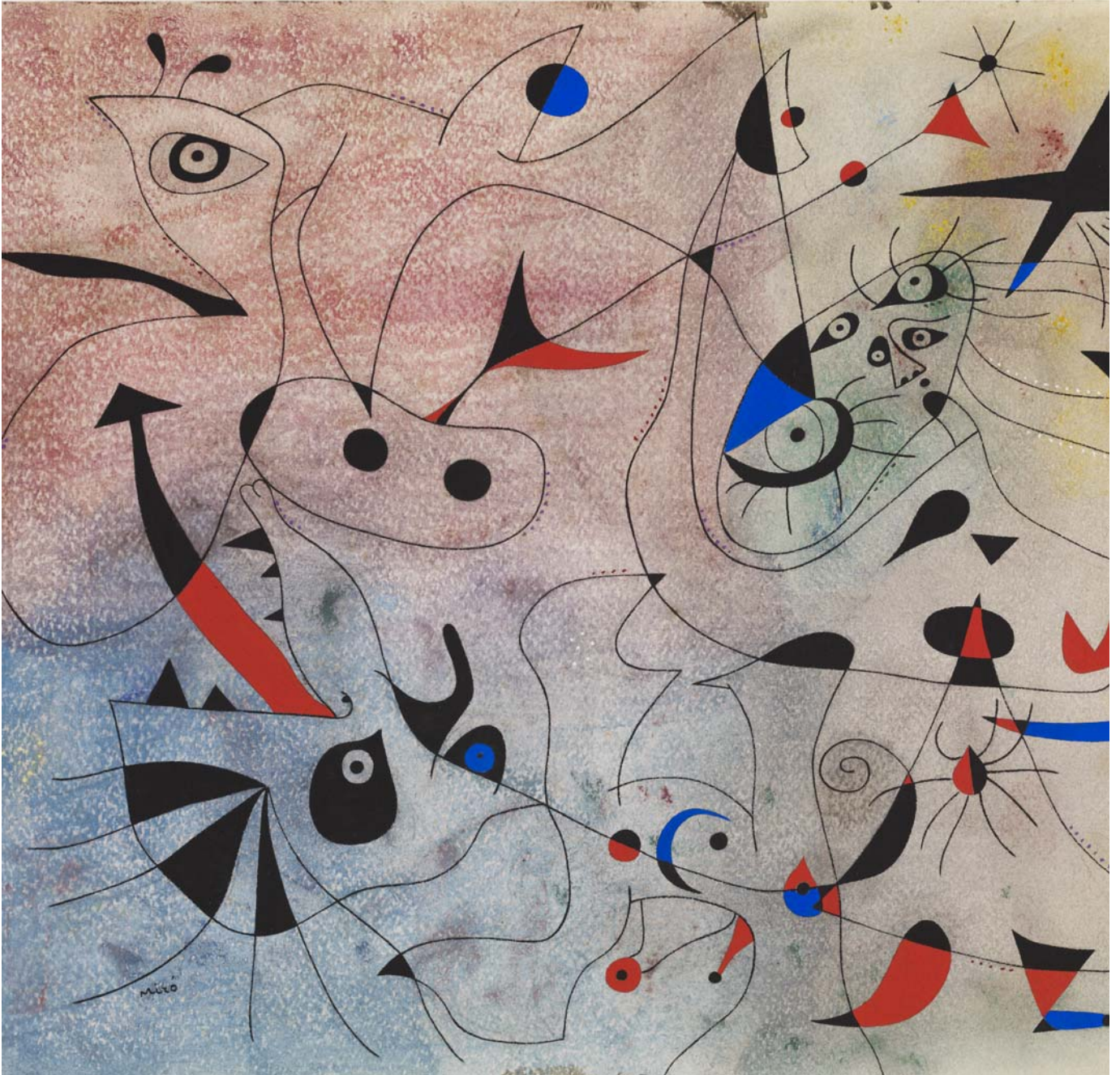

**"LES QUATRE CRÒNIQUES"
ES TROBA AL
PALAU DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA**

8. L'ESTEL MATINAL, DE JOAN MIRÓ (1940)

A final del 1939 esclata la Segona Guerra Mundial i Joan Miró es trasllada a Varengeville-sur-Mer, a Normandia. Miró sent el desig d'evadir-se de la realitat que l'envolta. La vida retirada afavoreix aquest procés d'introspecció, en el qual tenen un paper essencial el cel i la nit amb els seus astres.

Les Constel·lacions, una sèrie formada per vint-i-tres aigüades damunt paper, semblen voler representar tot l'ordre del cosmos, amb figures ingràvides que fan referència a la terra i que comparteixen l'existència amb una multiplicitat de signes celests.

**"L'ESTEL MATINAL"
ES TROBA A LA
FUNDACIÓ JOAN MIRÓ**

9. LA CATEDRAL DELS POBRES, DE JOAQUIM MIR (1898)

Aquesta obra, que data de l'època de joventut de Mir, quan formava part del grup la Colla del Safrà (per les tonalitats groguenques amb què pintaven els suburbis de Barcelona), va ser exposada primer a l'Exposició de Belles Arts de 1898 i després al cèlebre local dels Quatre Gats. Mir va pintar la tela al mateix temple de la Sagrada Família i va compondre l'escena en dues parts ben diferenciades: l'arquitectura al fons i la figura humana en primer terme, aconseguint així una fusió perfecta d'ambdues instàncies.

A l'interès que té la pintura pels seus indiscutibles valors plàstics se li suma el valor iconogràfic de representar un dels edificis més emblemàtics de l'arquitectura catalana moderna poc després que es comencés a edificar.

**"LA CATEDRAL DELS POBRES"
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

10. RETAULE DEL CONESTABLE, DE JAUME HUGUET (1464)

L'obra està a la Capella de Santa Àgata del Palau Reial Major de Barcelona, que actualment forma part del Museu d'Història de Barcelona. 550 anys més tard de la seva creació es conserva al mateix emplaçament per al qual va ser realitzada. S'anomena "del Conestable" perquè fou un encàrrec del Conestable Pere de Portugal poc després d'haver estat proclamat rei (Pere IV de Catalunya) pel Consell del Principat, en el marc de la guerra civil catalana de 1462-72. També se l'anomena "Retaule de l'Epifania". Destaca l'alta qualitat pictòrica de la taula central que representa l'adoració dels reis, suficient per acreditar l'excel·lència de Jaume Huguet, el pintor més important i productiu entre els actius a Barcelona a la segona meitat del segle XV.

El conjunt es considera una peça cabdal de la pintura gòtica catalana i presenta algun dels trets més característics de la pintura del segle XV.

Amador Alvarez

**"RETAULE DEL CONESTABLE"
ES TROBA AL
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA**

EL CARNET AMB **MÉS** CULTURA

SUMA ELS AVANTATGES
DEL CARNET DE BIBLIOTEQUES
I DEL TR3SC A BARCELONA

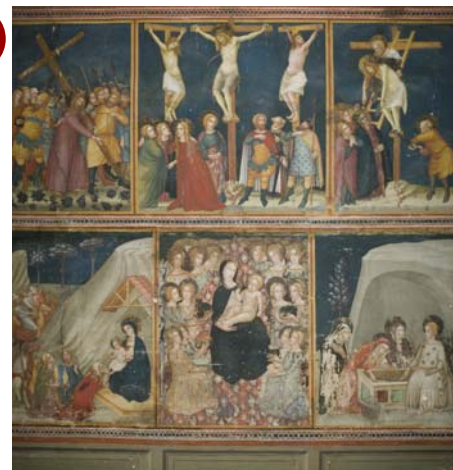
WWW.BCNCULTURAL.CAT

CLASSIFICACIÓ

La classificació definitiva de les 75 obres que han aspirat a convertir-se en una de les "10 pintures universals a Barcelona" és la següent:

- 1• Absis de Sant Climent de Taüll. Mestre de Taüll
- 2• Ramon Casas i Pere Romeu en un tàndem. Ramon Casas
- 3• La Vicaria. Marià Fortuny
- 4• La nena obrera. Joan Planella
- 5• Murals del Saló de Cròniques de l'Ajuntament de Barcelona. JM Sert
- 6• Las Meninas. Picasso
- 7• Les quatre grans cròniques. Antoni Tàpies
- 8• L'Estel Matinal. Joan Miró
- 9• La catedral dels pobres. Joaquim Mir
- 10• Retaule del Conestable. Jaume Huguet
- 11• Pintures murals del Monestir de Pedralbes. Ferrer Bassa
- 12• La batalla de Tetuán. Marià Fortuny
- 13• Retrat del meu pare. Salvador Dalí
- 14• Volem l'Estatut, de Joan Miró
- 15• Pintures murals de la parròquia de Sant Andreu. Josep Verdaguer
- 16• Pintures murals del Palau Moja. Francesc Pla "el Vigatà"
- 17• La Paloma. Isidre Nonell
- 18• Sant Pere i Sant Pau. Doménikos Theotokópoulos "El Greco"
- 19• Poble escalonat. Joaquim Mir
- 20• 7 novembre. Antoni Tàpies
- 21• Mural antisida. Keith Haring
- 22• Retrat d'una vaileta. Joan Miró
- 23• Cala Forn. Joaquim Sunyer
- 24• A la memòria de Salvador Puig Antich. Antoni Tàpies
- 25• Absis de Santa Maria d'Àneu. Cercle del mestre de Pedret
- 26• Autoretrat. Joan Miró
- 27• Ciència i Caritat. Pablo Picasso
- 28• Santa Eulàlia. Mestre d'All
- 29• Retrat d'Erik Satie. Santiago Rusiñol
- 30• Terrats de Barcelona. Pablo Picasso
- 31• Martiri de Sant Bartomeu. Josep de Ribera "Lo Spagnoletto"
- 32• L'or de l'atzur. Joan Miró
- 33• Pintures murals. Joaquim Torres García
- 34• Composició. Josep Guinovart
- 35• Pintures murals de la conquesta de Mallorca. Anònim
- 36• Riu Manol. José M. Guerrero Medina
- 37• Bandera de santa Eulàlia. Benet Sanxes Galindo, Antoni Toreno
- 38• Consagració de Sant Agustí. Jaume Huguet
- 39• Dona amb barret i coll de pell (Marie-Thérèse Walter). Pablo Picasso
- 40• Mare de Déu dels Consellers. Lluís Dalmau
- 41• Printània. Josep de Togores
- 42• Frontal d'altar de la Seu d'Urgell. Anònim. Taller de La Seu
- 43• Flama en l'espai i dona nua. Joan Miró
- 44• Retrat de la senyora Canals (Benedetta Bianco). Pablo Picasso

11

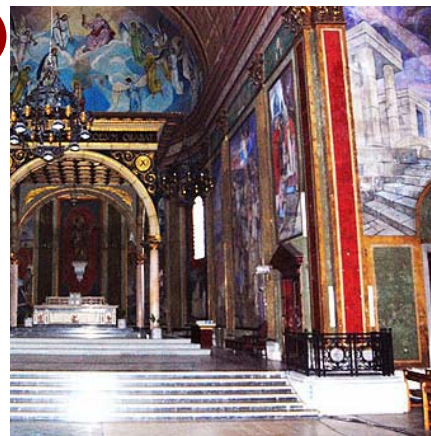
37

12

45. Home i dona davant un munt d'excrements. Joan Miró
46. Frontal d'altar d'Avià. Anònim
47. Mare de Déu de la Humilitat. Giovanni da Fiesole, dit "Fra Angelico"
48. Llibre-mur. Antoni Tàpies
49. Dona somiant l'evasió. Joan Miró
50. Conjunt de pintures d'A. Clavé al Palau de la Generalitat. Antoni Clavé
51. Sant Pau. Diego Velázquez
52. Arbre en el vent. Joan Miró
53. El guany blanc. Joan Miró
54. Porta metàl·lica i violí. Antoni Tàpies
55. Mare de Déu dels Àngels. Pere Serra
56. L'Espera (Margot). Pablo Picasso
57. Parella amorosa desigual. Lucas Cranach, dit El Vell
58. Pintures murals de la conquesta de Mallorca
59. L'ampolla de vi. Joan Miró
60. Nativitat. Guerau Gener, Lluís Borrassà
61. Creu de paper de diari. Antoni Tàpies
62. Retrat de Jaume Sabartés amb gorgera. Pablo Picasso
63. Palla i fusta. Antoni Tàpies
64. Ploraners. Anònim castellà
65. Forma negra sobre quadrat gris. Antoni Tàpies
66. Els colomins. Pablo Picasso
67. Riera de Sant Joan. Pablo Picasso
68. Díptic de vernís. Antoni Tàpies
69. Allò que cada cosa té d'indecible. Antoni Llena
70. Matèria en forma de peu. Antoni Tàpies
71. Blanquita Suárez. Pablo Picasso
72. Zoom. Antoni Tàpies
73. Parafaragamus. Antoni Tàpies
74. La Infanta Margarita Maria. Pablo Picasso
75. Genet. Anònim

15

16

29

21

40

75

CATALUÑA ELIGE "10 PINTURAS UNIVERSALES EN BARCELONA"

Un total de 5.842 ciudadanos, de 447 municipios de Cataluña diferentes, han participado en la votación para elegir "10 pinturas universales en Barcelona", una iniciativa de la Organización Capital de la Cultura Catalana, miembro del Bureau Internacional de Capitales Culturales, realizada con motivo de la Capital de la Cultura Catalana Barcelona 2014.

La campaña tiene como objetivo promocionar el patrimonio pictórico de Barcelona en el ámbito local, nacional e internacional, además de propiciar la participación ciudadana.

Se entiende por "10 pinturas universales en Barcelona" aquellas ubicadas en la ciudad de Barcelona. Tanto las que han sido realizadas en Barcelona como aquellas otras que, por circunstancias de la historia, a pesar de no haber sido pintadas en Barcelona, están de manera permanente en la ciudad de Barcelona bien sea en museos, edificios oficiales, iglesias, etc.

A partir de la aportación ciudadana, y de expertos en la materia, un total de 75 obras, ubicadas en 15 espacios diferentes de la ciudad, han sido candidatas a convertirse en una de las "10 pinturas universales en Barcelona".

En esta publicación, el lector puede conocer las 10 obras elegidas como "Pintura Universal en Barcelona", por parte de los ciudadanos de Cataluña.

También puede ver el mapa de la ciudad de Barcelona donde están ubicadas las 75 pinturas candidatas; la relación completa de las 75 obras candidatas y la reproducción de algunas de las obras candidatas.

El patrimonio pictórico de Barcelona es muy emblemático. Desde el románico, el gótico, el renacimiento, el barroco, el arte moderno, el contemporáneo, etc. la ciudad ofrece la posibilidad de conocer una parte significativa del patrimonio artístico del mundo.

Esperamos y aspiramos que esta publicación sea una herramienta útil al lector para conocer este patrimonio.

38

18

35

CATALONIA TO SELECT "10 UNIVERSAL PAINTINGS IN BARCELONA"

5,842 citizens, from 447 different municipalities of Catalonia, have taken part in the vote on "10 universal paintings in Barcelona", an initiative created by the Capital of Catalan Culture Organization, member of the International Bureau of Cultural Capitals, and produced on the occasion of Barcelona 2014 the Capital of Catalan Culture.

The campaign aims to promote the pictorial heritage of Barcelona at the local, national and international levels, in addition to encouraging civic participation.

As "10 universal paintings in Barcelona", those ones are understood which are located in the city of Barcelona. That means both those, which have been created in Barcelona, and those that due to historical circumstances, although not having been painted in Barcelona, are permanently in the city Barcelona whether in museums or government buildings, churches, etc.

Having been proposed by citizens as well as by experts in the field, 75 works, located in 15 different areas of the city, have been candidates to become one of the "10 Universal Paintings in Barcelona."

In this publication, the reader can get to know the 10 works chosen by Catalan citizens as "Universal Painting in Barcelona".

You can also view a map of the city of Barcelona where the 75 paintings candidates are located; the full list of the 75 candidate works and reproductions of some of the candidate works.

The Pictorial Heritage of Barcelona is very emblematic. From the Romanesque, Gothic, Renaissance, Baroque, to the Modern Art and Contemporary, etc., the city offers an opportunity to get to know a significant part of the world's artistic heritage.

We hope and expect that this publication will be a useful tool for the reader to know this heritage.

Fomentem la cultura **Fomentamos la cultura** **We promote culture**

Des de la Diputació de Barcelona treballem per
fomentar i mantenir el nostre patrimoni cultural

Desde la Diputación de Barcelona trabajamos para
fomentar y mantener nuestro patrimonio cultural

At the Provincial Council of Barcelona we work
to promote and maintain our cultural heritage

www.diba.cat

**Diputació
Barcelona**

**Mancomunitat
de Catalunya**

1914 2014